СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК / UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 239. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 14 жовтня 1933. VOL. XLI. No. 239. Jersey City, N. J., Saturday, October 14, 1933. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ ПОЛІТИКИ „НАЙРИ"

ВАШИНҐТОН. — На четверговім засіданню конвенції Американської Федерації Праці виступали багато делеґатів з гострою критикою робітничої політики федеральної адміністрації відбудови краю.

Бесідники закидували, що уряд веде політику за обнижування робітничої заплати навіть у тих промислах, у котрих вже принято кодекси. Спеціяльно в будівляному промислі відчувається сильно ця тенденція уряду. Конвенція вибрала негайно делеґацію, яка має зложити відповідний протест перед ґенералом Джансоном, адміністратором відбудови.

На цьому самому засіданню виступали багато бесідників з промовами про небезпеку інфляції для робітників. Конвенція ухвалила відповідну резолюцію, яка осуджує інфляцію.

При виборах урядників Федерації вибрано знову Вілієма Ґрина предсідником та полишено назагал усіх старих урядників.

СТАЛЕВІ БАРОНИ ЩЕ НЕ ХОЧУТЬ ПРИЗНАТИ ЮНІЇ МАЙНЕРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Представники сталевих підприємств, які мають копальні вугля, зійшлися на нараді з представниками майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс", як цього домагався президент Рузвелт, але не хотіли пристати на „відчекування" юнійних вкладок при виплаті робітничої заплати.

Замісць цього сталеві барони пропонують компроміс: підприємства мали би потручувати робітничу вкладку при виплаті тоді, коли робітник цього зажадає.

Президент Рузвелт і ґенерал Джансон признали цей компромів вдоволяючим, а представники майнерської юнії ще про це не заявились.

СТРАЙКИ Й ЛОКАВТИ.

СОЛИВЕН (Індіяна). — Національна Ґвардія стейту Індіяна завела в цілому повіті Соливан виімковий стан. До повіту прибули три компанії піхоти. Військова команда приказала замкнути всі крамниці й театри в 8 годині, а в 10 годині всі люди мають бути дома.

ПІТСБУРҐ (Па.). — Представники Фрикової Компанії кажуть, що їх конференції з представниками страйкуючих майнерів роблять значні поступи до розвязки непорозуміння. В окрузі панує спокій. Ґубернатор Піншов обїждає околиці літаком; у своїх промовах він строго критикує сталевих маґнатів.

СКРЕНТОН (Па.). — У недалекімз відси Чайлдсі прийшло до сутички між поліцією й 150 страйкуючими робітниками шовкових фабрик. Страйк стоїть у звязку зі страйком у Петерсоні, Ню Джерзі.

ПОТОКЕТ (Род Айленд). — Яка тисячка робітників місцевих шовкових і районових фабрик покинула працю, зажадавши найнижчої заплати в сумі 30 долярів на тиждень.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВА.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний суд в Оклагома Сіти засудив на досмертну вязницю Джорджа Келія і його жінку, що були останні з обжалованих з банди викрадачів осіб, які свого часу були викрали Уршела.

Уряд переміняє військову вязницю на острові Алькатрас у заливі Сан Франсиско на вязницю для найтяжчих злочинців, передовсім для викрадачів осіб.

СЕНАТОР ДЕЙВИС ЗВІЛЬНЕНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Розправа проти сенатора Дейвиса за нарушення закона про льотерію, що велася перед місцевим федеральним судом, покінчилася звільненням сенатора від вини й кари.

НЕДУГИ Й ОПЕРАЦІЇ ВНУТРІШНІХ ЖЕЛЕЗ.

ШІКАҐО.—На конгресі Американських Лікарів-Операторів розбирано відношення між недугами й железами внутрішнього віділювання. Виступали багато лікарів з відчитами про вплив ріжних желез на здоровля людини. Д-р Крайл виявив цікаві факти про вплив новочасного поспішного життя на ненормальну діяльність деяких желез, а потім вплив цього побудження желез на здоровля. Оператори говорили теж про те, як операції ріжних желез можуть у багатьох випадках направити шкідливий розвій желез.

АРЕШТОВАНО ПРОПОВІДНИКА ЯК УБИЙНИКА.

ДЖОНСБОРО (Аркензо). — У церкві баптистів прийшло до стрілянини, в котрій згинув 65-літній сторож церкви. Поліція знайшла опісля три револьвери й арештувала проповідника церкви, Дейла Кровлі, як одного з винуватих.

ВБИЛИ ПОЛІЦІЙНОГО ДОНОЩИКА.

СИНСИНАТІ (Огайо). — Ник Даміко, котрий поінформував федеральних аґентів про шайку фальшівників грошей, згинув з рук шайки. Бандити загнали його у відлюдне місце й зарізали.

ЗАГРОЗА ҐЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ НА КУБІ.

Національна Конференція Праці, яка стоїть під комуністичними впливами, видала робітникам приказ починати ґенеральний страйк для протесту проти утисків уряду. Рух загрожує урядови Грава. Американський уряд вислав до Куби ще більше кораблів на охорону Американців.

ЕРІО ЧЕРВОНОАРМІЙЦЕМ.

З Москви повідомляють, що комісар військових справ, Ворошилов, наділив бувшого французького премієра Еріота відзнаками полковника червоної армії. Еріо був тим іменуванням дуже вдоволений і заявив: „Новим доказом приязни російського народу я зворушений до глибини. Буду дальше працювати задля французько-радянського зближення в тій думці, що служу справі миру й демократії".

ЧОМУ?

На Шлеську носять Поляки орла, герб польської держави, й нікому не прийде на думку виточувати їм за це процеси за проступок проти закона на охорону республики. Орел є теж польським національним знаком; його ношення не загрожує нічим істнуванню ЧСР.

В Ужгороді бачимо що року в день 1. травня, як улицями несуть у походї червоні прапори, а на них державний герб СССР — большевицька звізда, біля неї серп і молот. І знов нікому розумному не прийде на думку з тієї причини виточувати політичний процес, хоч СССР голосить, що змагає до перевороту в цілому світі, і тимсамим в ЧСР.

Або: публично співають в Ужгороді "Боже, царя храні" та ходять пулично з прапором трикольоровим царської Росії; Жиди знов носять свій всенаціональний знак, і знов ані ніхто не накликував до репресій, ані ніхто розумний репресіями не грозив.

Чомуж уживання національного гербу, тризубу, державного гербу нині неіснуючої держави має бути провиною закона на охорону републики?— („Українське Слово").

КУРЄРОК ТА „ОГНЄМ І МЕЧЕМ".

У звязку з вісткою, що польська шкільна влада здеградує Сєнкевичеве „Огнєм і мечем" з обовязкової до звичайної домашньої лектури, тому що ображує національні почування Українців, „І. К. Ц." містить протести читачів проти того. Від себе „Курєрок" апелює до премієра Єнджеєвича, щоби скасував цей розпорядок, бо він суперечний з ідеєю державного виховання в школах...

КАТАСТРОФА НА АВТОВИХ ЗМАГАННЯХ.

На перегоновім шляху в Монзі відбулися міжнародні змагання автомобілів за нагороду „Ґран Прі" Італії. Побідив Фаджолі на італійській машині Альфа Ромео. В других перегонах міста Монзі зударилися авта італійських керманичів Кампарі та Борцакіні. Кампарі згинув на місці. Борцакіні помер у шпиталі. В тім самім бігу рекордист скорости, Поляк гр. Чайковський, перевернувся з автом. Авто згоріло з керманичем. Перегони задержали.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

КОЖНИЙ ГЛЯДАЄ ПЛАСТОВИХ ЛИСТІВОК.

Відколи русотяпи стали денунціювати пластові листівки, ті підскочили в ціні. Кождий хоче видіти такі славні листівки, за які сиділи два пластуни; кожний хоче бачити тризуб: як те чудо виглядає, яке є страшне для чехословацької республики і яке потрясло серця й душі консулів чужих держав. Кожний питає: що то є тризуб? І кожний хоче знати, чи дійсно це таке страшне, як то спілка мадярсько-русотяпсько-гласівська кричить.

Отже нині тризуб дуже спопуляризований. Найбільша заслуга в тому „Подкарпатских Гласів" і „Карпаторусского Голосу"", які без ніякої винагороди зі сторони Українців зробили тризубови велику рекляму. При цій нагоді хай буде вільно й це примітити, що слово „український" теж найбільше тут спопуляризували оба вище згадані часописи і знов — без ніякої нагороди зі сторони Українців. — („Українське Слово").

ЗНОВ НАГІНКА.

Недавно трохи притихла довга нагінка на вчителів у Великій Копані (Закарпаття). Нині вже вирвалася нова. Село Велика Копаня запротестувало проти чеської школи. Це спокійно не обійшлося, бо жидок, що слухав протесту коло школи, доніс скаргу на нашого працівника, І. Бігуна, до жандармерії і ті вже своє зачали. Перепитували все і всюди. Позакликали і пластунів на вислух, хоч наведений їм говорив, що крім нього нікого з пластунів там не було. Переслухали населення, що, мовляв, хто той протест підписував, буде сидіти. Найбільше нас те болить, що наші пп. жандарми цими дурницями страшать зовсім нерозвинених дітей! Коли вже цьому буде кінець? — („Українське Слово").

ХУСТСЬКОГО РАБІНА ПОКЛИКАНО ДО ПАЛЕСТИНИ.

Хустського рабіна, Германа Душинського, вибрали Жиди за головного рабіна в Єрусалимі. Є це найвище становище між рабінами. Тамошні Жиди горді, що достоїнство отримав рабін з Підкарпаття. Дня 20. VIII. прощали Жиди виїжджаючого рабіна. На стацію в Хусті відпровадили його приблизно три тисячі Жидів.

ЛІТАК УПАВ НА ВУЛИЦЮ.

При кінці конкурсового лету у Варшаві упав на вулицю Раковецьку військовий літак, причому поручники Хелмінський і Вільчевський тяжко потовклися. Перевезений до шпиталю пор. Хелмінський помер.

ЗАБОРОНИЛИ КОЛЬПОРТАЖУ „СЛОВАКА".

Краєвий Уряд Словаччини заборонив кольпортажу, то є продажу на вулицях і в трафіках трох газет Глінки: щоденника „Словак", гумористичної газети „Оса" і часопису, видаваного для молодежі, „Наступ". Це розпорядження видано на основі нового пресового закона. Як мотив подає рішення, що редакції дотичних ґазет давали ґазету до цензури аж по розісланні числа і при конфіскаті знайдено в друкарні або в трафіках лише зовсім незначну часть накладу. Ця заборона значить для ґазет поважні страти. Пишуть деякі газети про цю заборону можна вважати епільогом подій, які відігралися недавно на святі Прибіни, в Нітрі.

ВРИ, ДА МЕРУ ЗНАЙ.

„Карпаторусскій Голос" доніс недавно, що відбулося „ґрандіозное торжество дня русской кольтури, імевшее огромное значеніе для всього акруга" в Зарічеві. Як К. Г. подає, було там „свіше тисячі человек, 4 орхестра і много гостей із центров". Не було там тисячі, але, як точно почислили люди, всього 160 (сто шістдесять) людей. Не було там „много" гостей, бо був лише Фенцик, пан Федор, його донька і чотири Чехи з Камяниці. Коли це є ґрандіозное — то що не є ґрандіозное?—(„Українське Слово").

ПАЛЕСТИНА.

Населення Палестини вже перевищило міліон душ. З того є Арабів 750,000 (вони магометанської віри, а семітської раси (так як Жиди); Жидів 150,000; християн (між ними теж багато Арабів) понад 90 тисяч. В Палестині за турецької влади, згідно з постановою корану, не вільно було пити алькоголю. Тепер під англійською владою це змінилося. Нині вже в Палестині є до 1,000 шинків, а з того 400 в Єрусалимі.

ЦІЛІ СЕЛА ПОВТІКАЛИ ПЕРЕД ЕКЗЕКУЦІЄЮ.

В Сирії цими днями хотіли на селах переводити екзекуцію за податки. Екзекутори взяли з собою і жандармів на поміч. Але як прийшли в села, замісць довжників вибігали з хат вовки; щастя, що була зараз на поготові жандармерія, бо інакше вовки булиб позаїдали екзекуторів. Показалося потім, що, боячися екзекуції, майже 300 сіл повтікали між гори, не залишивши в селі ні одної живої душі.

КРАВ ДОЛЯРИ.

Почтовий післанець зі Стрільча біля Городенки, Василь Григорів, від довшого часу крав доляри з листів, які діставали селяни від своїх рідних з Америки. Поліція знайшла в хаті Григорова 41 почтових пересилок і 53 грошеві квити, яких він не доручив адресатам. Годі покищо обрахувати, скільки долярів він накрав. Григорова арештували.

САМ СОБІ ВИКОПАВ ҐРІБ.

Гробар Стефан Шімон у Великому Бечкероку (Закарпаття) викопав собі ґріб, зійшов потім до гробу і там застрілився. Причиною самогубства — безнадійна любов.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ АТАКУЄ ПОЛЬСЬКИХ УЧИТЕЛІВ ПО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ

БЕРЛІН (Німеччина). — З Варшави доносять, що українська молодь розпочала в Галичині боротьбу з польською шкільною системою. По селах нападають на польських учителів і їх зневажають та побивають. В багатьох місцевостях відбулися демонстрації проти тих польських шкіл, яких тепер так повно по українських селах.

Знову в інших місцевостях молодь знищила шкільні урядження і поздирала зі стін портрети Пілсудського та образи польських славних людей. Також понищила польські державні відзнаки.

Зприводу того арештовано багато українських студентів.

ТАЙНА ЗАХОПЛЕННЯ ЕРІОТА.

ПАРИЖ (Франція). — Відкривають тепер тайну того, чому бувший французький премієр, Едвард Еріо, так захопився Совітами і не добачив голоду на Великій Україні. Кажуть, що перед приїздом Еріота до Совітів відбулася в Москві довга конференція, на якій уложено цілу руту подорожі Еріота. Назначено фабрики, які Еріо мав відвідати, та вивчено робітників, як мають його витати, вибравши до цього найпевніших комуністів. Робітники й директори фабрик, які оглядав Еріо, мали спеціяльно вшиті парадні убрання, які їм роздано. З дороги, якою мав їхати Еріо, усунено всі беззахисні діти і жебраків. Зорґанізовано теж „чорний кабінет", котрий мав переконтролювати точно почту, яку одержував Еріо. Боялися, щоби хто через французьке посольство не подав Еріотови таких інформацій, які пошкодилиб Совітам. Такі листи дійсно вислано Еріотови, але він не одержав ні одного.

ЩО ОБОРОНЯЄ ҐІТЛЕРА.

ЛОНДОН (Анґлія). — „Ґітлер має цілковиту слушність" — каже Бернард Шо, анґлійський письменник. І пояснює це тим, що Ґітлер бачить, що бувші аліянти ще далі держаться Верзайського договору і хочуть ним припинювати далі відбудову Німеччини. А проти цього бунтується ввесь німецький нарід. Ґітлер є тільки речником того бунту.

ЛІҐА БЕРЕ В ОХОРОНУ ЖИДІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Рада Ліґи Націй звернулася до Злучених Держав з предложенням стати членом автономної установи, призначеної для несення помочі жидівським утікачам. Мова тут головно про допомогу Жидам, які змушені покидати Німеччину. До цеї установи запрошено представників 14 держав. Проєктують запросити Ал Смита, бувшого ґовернора нюйорського стейту, на президинта цеї установи.

ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Амбасадор Дод, представник Злучених Держав до Німеччини, виголосив перед Американською Торговельною Палатою промову про диктатури і суспільні та економічні перевороти. Він доказував на підставі історичних фактів, що відступлення від демократичних засад ніколи не приносило державам, ні диктаторам, чи королям трівкого успіху, а доводило завжди до катастроф і упадку. І нічого доброго не було теж з економічного націоналізму, коли краї відгороджувалися від себе митними мурами і коли заборонювали вивозити золото, або забороняли прямо таки всякий довіз товарів з чужих країв. Все те помагало, але на дуже короткий час, а кінчилося завжди економічним хаосом.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОБОЇВ НАЦІВ.

БЕРЛІН. — Досі стверджено 27 випадків зневаження і побиття американських горожан з боку наців за те, що ті Американці не віддавали пошани прапорови наців.

Американський амбасадор домагається тепер від Ґітлера запевнення, що такі випадки більше не повторяться, а як повторяться, то ті, що це спричинилиб, повинні бути строго покарані.

ФОРМУЄ АРМІЮ ПРОТИ СОВІТІВ.

ШАНҐАЙ (Китай). — Ґенерал Семенов заповідає, що він готовий виставити армію з 200,000 білоґвардійців, які підуть війною проти совітів по стороні Японії, якщо вона дасть гроші на виеквіпування цеї армії.

СОВІТИ ЗНОВУ ПРОТЕСТУЮТЬ.

МОСКВА (Росія). — З Хабаровська на Сибірі доносять, що влада в Манчуку арештувала двох нових совітських урядовців, що були заняті в Китайсько-Східній залізниці. Той арешт ще більше напружує відносини між Японією і Совітами.

ЗИТА ДУМАЄ ПРО ТРОН.

ВІДЕНЬ (Австрія).—Монархічні круги числяться з тим, що Отто, син останнього австрійського цісаря Карла, готов стати австрійським цісарем. Кажуть, що його мати Зита, яка тепер перебуває в Італії, вже так як би здобула згоду на це з боку Мусолінія.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загранцею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свобода": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Mongomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ВИХОВУЮТЬ МОЛОДЬ

Професор Евалд Банзе видав книжку, в якій описує виховання теперішньої шкільної молоді в Німеччині. Нова Німеччина — це німецька молодь. Виховують її так:

Соромно нарікати на Верзайський договір. Це не доведе до чогось путнього. А тільки осмішить нас, коли ми не будемо здібні самі рішати про свою долю своєю працею, жертвою і посвятою. А та доля буде рішатися в огні нової війни. І це треба молодому поколінню знати і до цеї війни заздалегідь готовитися.

Та війна в теперішніх часах це не військова парада з музикою, пишним одягом і з військовими відзначеннями. Це жахлива боротьба, кровава, з газами, хоробами, тенками, літаками. Це голод і нужда. Це підлість і фальш. Це самопосвята.

Таку війну може виграти тільки такий нарід, у якого кожда одиниця свідома того, що її життя належить до держави, яка має хоронити націю, рідну культуру і рідну мову. Тому не треба представляти молодому поколінню в рожевий спосіб майбутнє нації. Навпаки, треба її переконати, що визволення народу прийде тільки по тій завзятій і кровавій боротьбі.

Боротьба не є остаточною ціллю. Це тільки спосіб, який доводить до ціли. Отся боротьба, хоч яка вона страшна, не є ніяким злочином, ніяким прогріхом супроти культури. Це є тільки оборона держави і народу. Тільки той може мати якісь права в державі й у народі, котрий готов кождої хвилі віддати життя за ту державу чи нарід. Така боротьба, в якій одиниця посвячує себе для добра загалу, є високо етичною.

Давніше обовязок вищого військового вишколення спадав головно на аристократичні родини. Тепер є обовязком кождого бути військово вишколеним. І обовязком кождого є дбати про добре імя народу, про те, щоби зискати для того імени чужі народи, головно невтральні.

І не треба дурити себе висказами якогось там чужинецького професора, чи кого іншого, що скаже принагідно кілька гарних слів про наш нарід. Бо це не є ніяка пропаґанда, а самодурство.

Церква має теж підготовляти нарід до боротьби. Тому треба попирати тільки таку церкву, яка посилає націоналістичний спосіб думання.

І треба знати всі способи, якими можна нищити ворога. Бо коли вітчина в небезпеці, то тоді є дозволені всі методи боротьби, якими тільки можна знищити ворога. І не можна з ворогами приставати. А треба їм, як окупантам, дати пізнати, що вони сидять на бочці пороху.

СОЮЗ НАЦІЙ І ГОЛОД НА УКРАЇНІ

(Допис із Женеви).

Союз Націй дав ще один доказ, що він не всилі розвязати справедливо ні одного міжнародного питання, не то політичного, але навіть гуманітарного характеру, а своє існування може оправдати хіба тим, що час від часу служить, як вигідний інструмент для сильних держав і їх самолюбних політичних розрахунків.

Голод на Україні і конання не тисяч, але міліонів українського населення — є вже сьогодня звісні всьому культурному світови. Знані також є всім мотиви й причини цього голоду, як також цинічне відношення московсько-большевицького уряду, який не тільки не робить нічогісько, щоби зарадити лиху, але який пустив у рух всю свою пропаґандивну машину, щоби заперечити жахливі вістки і доказати, що на Україні все в порядку. Та жахливі вістки всеодно витікають. Доставляють їх розвідчики чужих держав, кореспонденти газет і вкінці тисячі людських кістяків, які по трупах своїх товаришів вспіли вирватися з діявольських московсько-большевицьких кігтів.

Нині вже всі знають, що Україна конає з голоду й всі знають, що цей голод спричинено навмисно Москвою, щоби виморити міліони нашого населення, а їх місце заселити московськими кольоністами, та в той спосіб закріпити Україну на віки для Росії. Знають це всі — та... мовчать.

На міжнародньому женевському ґрунті розіґралася недавно ще одна подія, яка вказує, що хоч західньо-европейська цивілізація дуже примамлива, хоч культура й гуманні кличі дуже високі, то ця цивілізація і культура і кличі служать у першій мірі сильним, і коли ми хочемо жити, то мусимо в першій мірі числити на власну силу й на власну поміч. **Коли ми будемо самі сильними — тоді прийдуть нам з помічю й інші.**

Українські делеґати зі Східньої Галичини, пані **посолка М. Рудницька і посол З. Пеленський,** внесли в імени Центрального Комітету Помочі голодуючій Україні **прохання на руки президента Ради Союзу Націй, щоби він порушив справу голоду на сесії Ради та започаткував в імени Союза міжнародній комітет помочі.** Президент Мовінкель, який заразом є міністром заграничних справ Норвеґії — віднісся дуже прихильно до прохання української делеґації і прирік, що зробить все, що буде в його силі. Щоби піддержати його в часі засідання Ради — українська делеґація звернулася до **німецької й ірляндської делеґації, як також до Комітету Міжнародніх організацій Жінок,** які обіцяли поставитися прихильно до їх прохання. Організація Жінок була навіть внесла окрему петицію, в якій горячо завзивала, щоби президент Мовінкель взяв справу голоду на Україні під розваґу та започаткував міжнародню поміч. Крім цього пані М. Рудницька звернулась особисто до багатьох впливових осіб та просила їх піддержати нашу справу. Всі говорили чемно й всі обіцювали поміч. Беручи під увагу також і той факт, що наша делеґація, щоби не замотувати міжнародньої помочі, усунула зі своєї петиції політичні причини голоду — можна було сподіватися, що Союз Націй піде цій чисто гуманітарній акції на зустріч. Та, не зважаючи на те все, її відкинено. Її навіть не взято офіціяльно під **кель дуже завзято обороняв** наради. **Сам президент Мовін- нашу справу** на т. зв. приватній нараді — але проти нього станули сильніші „тузи", в першій мірі Франція і Польща, потім Анґлія та інші народи. Крім Мовінкля — обстоювали твердо нашу справу Німці, Ірляндці, Еспанці і по части Італійці. Та цього було замало — і **нашої петиції не взято під офіціяльні наради.**

Президент Мовінкель хотів взяти її на порядок нарад на власну руку, титулом цього, що він є президентом Ради, але французька делеґація звернула йому увагу, що на це не позволяє йому статут. Тоді він хотів поставити справу голоду як норвезький делеґат, але знову противники звернули йому увагу, що за стотутом він не може цього зробити тепер, тільки повинен був це зробити три тижні наперед. Він мусів скапітулювати, але в розмові з панею Рудницькою сказав, що йому дуже прикро, що так сталося. Зі свого боку він запевнив, що не запереста не помочі Україні і **буде її організувати поза плечима Союза Націй.** Він сказав це не як звичайний чоловік, але як міністер заграничних справ і в імени Норвеґії. **Цей шляхотний вчинок норвезького предстваника — ми Українці, повинні собі затямити.**

Та не зважаючи на сумну сторінку цього останнього випадку—з нього можна витягнути і радісні для нас висновки: Всі ці делеґати, які були проти української петиції заявляли, що хоч українська делеґація не витягає на денне світло політичних мотивів голоду — то проте для всіх є відомим, що цей голод має політичні причини і всі заявляли, що інтервенція Союза Націй і гуманітарна поміч Україні потягне за собою також дуже далекойдучі політичні наслідки...

Отже світ орієнтується добре, що нинішний голод є вислідом підпільної боротьби України з Москвою, боротьби головно національної, яка має на меті повалити зненавиджене ярмо північного варвара і створити свою власну державу. Україна стала потенціяльно вже таким сильним політичним чинником, що навіть гуманітарна акція може потягнути „далекойдучі політичні наслідки"... Для нас це велике признання. Та з другого боку це є доказом, що в процесі державних народів Україна, як самостійна держава, ще не має багато прихильників. Це є доказом також, що вже найвищий час для нас перейти на вищий ступень нашої заграничної політики і не тільки задоволятися загранично пропаґандою, яка обективно інформує чужинців про велікість українських територій, про число мешканців, про збіже, вугіль, залізну руду і тим подібне. Але також найвищий час для нас виробити й установити певні політичні тези, які **поставилиб українську державу, як субективний чинник у міжнародній заграничній політиці,** та вказали би бодай приблизно, з котрими державами нам по дорозі. Бо це ще мало говорити чужинцеви про величину та багацтво наших територій, як також про число нашого населення. Їм треба вміти виясните потребу створення такої держави та знати конкретно, якої нам ждати від них помочі.

Нема сумніву, що політичні напрямні даного народу залежать у великій мірі від особистої волі його провідників. Та всетаки воля цих провідників є обмежена вищим інтересом народу, якому вони мусять скоритися без огляду на те, чи це їм особисто подобається, чи ні. Студіюючи його історію, традицію, культуру, а далі його фізичні, територіяльні й економічні можливости — можна вичути його задушевні змагання, а з ними політичні напрямні, яким народній провідник мусить скорити свої особисти уподобання. В цей спосіб ми можемо віднайти наше місце в сімї всесвітніх держав, повязати з деякими з них наші народні інтереси та станути з ними як рівний з рівним, як спільник з капіталом, а не як жебрак, який жде від другого помочі — і даючи сам нічого в заміну.

Е. Л.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КРАЙНОСТИ СТРІЧАЮТЬСЯ.

Учені шікаґовського университету розглянули 6,000 квестіонарів, котрих цілью було відкрити відносини між подружим щастям і заручинами, і прийшли до переконання, що для подружого щастя однаково небезпечні задовгі й закороткі заручини. Пари, що пібралися після менше як тримісячного знайомства, й пари, що пібралися аж по 5-літнім знайомстві, звичайно жили з собою як пес з котом.

Видно, люди, що заручуються по короткім знайомстві, не мають часу розвязати деяких трудноців співжиття перед подружем та пробують їх розвязати по подруженню, а пари, що протягають заручини на 5 літ, самі через довгі заручини витворюють ріжні клопоти для себе, які потім гермосять спокоєм їх співжиття в подружу.

ВКЛАД ЖІНКИ В ПОЛІТИЧНУ КУЛЬТУРУ.

Американка Ервин написала історію жіночої еманципації в Америці.

Книжка цікава тим, що авторка зовсім щиро ставить проти себе сподівані наслідки еманципації та справжні наслідки еманципації. Хто не знає, чого то не казали нам ждати від жіночої еманципації її прихильниці? Все політичне життя краю мало бути зреволюціонізоване зрівнанням жінки з мущиною в політиці. Прийшла еманципація, але життя не було зреволюціонізоване. Що більше, можна сказати, що політичне життя Америки ще ніколи не стояло так низько, як після заведення жіночої рівноправности.

Просто, з жінками політика пішла так кепсько, що хіба й самі мущини могли би так кепсько політику повести.

РІЛЬНИЧА СУСПІЛЬНІСТЬ.

Професор Ґейз написав історію політики й культури новочасної Европи, в якій виказує, що три останні століття европейської історії це віки крізи для культури, в яких стара рільнича культура й цивілізація Европи, по сутті своїй рільнича, заломлювалася під впливом нових винаходів і нових способів продукції та поволі уступала місце новій культурі, промисловій. Отже три віки розвивалася в Европі революція: хоч розвій поступав поволі й непомітно, в результаті по трох віках Европа виглядала щодо своєї культури зовсім інакше, як передтим.

НОВА КНИЖКА.

„Ню Йорк Таймс" видає кождої неділі осібний журнал на кількадесять сторін, на котрих подає ріжні новинки й опінії про нові книжки, які появляються в Америці. Видно й цього йому було замало, бо недавно „Таймс" додав до редакційного штабу осібного чоловіка, котрий доносить про нові книжки в кождім числі „Таймсу".

Нюйорський часопис „Пост" кождого дня має цілу сторінку, присвячену новим книжкам. Одну шпальту пише Вилієм Соскин, другу пише Доріс Шнайдер. Принагідно появляються на тій сторінці ще й писання інших літературних критиків.

Газета „Ню Йорк Ворлд-Телеґрем" має постійну рубрику „Де Фирст Рідер", про нові книжки, ведену Гарі Генсоном. Крім цього про нові книжки пишуть в інших місцях цеї газети відомий історик Гарі Елмер Барнес і інші.

Все це показує на велике зацікавлення Американців новими книжками. Кожний цікавиться питанням: Що думає інший чоловік? Що відчуває інша людина? Що робиться в світі?

С. Варуцький.

ВОВКА ТЯГНЕ ДО ЛІСА.

(Оповідання).

(8)

Трушків схопився на рівні ноги і крикнув:

— Свиня! Яка свиня? Що за свиня?

— А та, що Циган вхопив, заколов, взяв на коня і з нею втік, — відповів пастух. — Я сам бачив, як він вистрибнув з воріт і помчався туди, в сторону ліса.

Трушк знов захлипав, та се вже був плач радости і сорому.

Маґда побачила батька крізь вікно. Вибігла, кинулась йому на шию і плаксиво розказувала:

— Невдячний втік! Ще й коня вкрав і свиню...

Батько лиш доньку цілував і плакав. Перша думка, що Циган вкрав його доньку, може й заколов і зараз потому радість, що то тільки свиня була, так розбурхали і розтрясли тіло Трушкова, що він не годен був здержатися і ще довго хлипав, то сміявся на переміну. Маґді не було до сміху, коли вчула, що Циган втік. Коли ж вчула, що її взяли за ту свиню, то й вона мусіла зареготати.

Маґда аж тепер зрозуміла співанку Цигана. Тоді, коли Циган співав „мої ноги скачуть", то Маґда гадала, що ті його ноги до неї так скачуть. Коли Циган співав, що його „руки обіймають білу шию", то Маґда гадала, що то її білу шию Циган хоче обіймати. Коли Циган співав „мої уста смокчуть тебе солоденьку", то Маґда гадала, що то її він ладиться так заїло вицiловувати, наче би висмоктував її уста. В тій співанці Циган назвав її голубкою. Бодай так гадала Маґда, що то вона та голубка Цигана, котрій він заповідав, що вона буде його, лиш троха мусить підождати, бо ще не прийшла пора.

Аж тепер показалося, що Циган хотів обіймати білу шию свині! Хотів своїми устами висмоктувати солоденьке мясо веприка. Аж тепер показалося, що Циган ждав догідної пори не щоби Маґді виявити свої почування, а на неділю, яка була догідна для його свинячих замислів, бо тоді безрог ніхто не пильнував. Маґді тепер соромно було й думати про Цигана. Коли надійшла Дорка і також вчула, що сталося, вона пішла до стайні, будьтоби до коров. Там вона плакала.

Надійшов Остап. Нині прийшов без пструга, хоч спіймав чималого. Зїв його сам. Таки зараз в лісі, бо боявся, що його працю знов зїсть Циган. Коли вчув, що сталося, аж підскочив з радости. Йому ані не снилося здоганяти Цигана. Остап щасливий був, що Циган втік не сам, а з конем.

— Як би тільки сам втік, то ще міг би колись покаятися тут і впроситися наново до Трушкова — думав Остап. — Конокрад, міркував собі, буде нашу громаду оминати.

Аж коли пастух сказав йому, що той, хто спіймає Цигана, буде мати першенство до Маґди, Остап сів на коня і почвалав з іншими.

Смерком парубки стали вертатися з погоні. Цигана не бачив жаден. Троха щастя мав один парубок, бо не дуже квапив. Добачив тропу буланого і поволи, обережно. ступав за нею. Зайшов у лісі між зломи і там знайшов буланого. Вгадував, що Циган взяв дівчину і кудись пішов з нею, або заніс її. Людських слідів парубок там не знайшов, отже й не попав на тропу Цигана ні його товаришки. Парубок доміркувався, що коня Циган лишив у лісі, щоби пізніше, мабудь в ночи, вивести його. Парубок засів у кущах, гадаючи, що Циган надійде. Вже смеркало, а Циган не надходив. Парубок боявся сам один лишатися в лісі, бо злодій міг надійти з цілою ватагою і в темноті парубок не знав би, куди втікати. Взяв буланого на свій ремінь, бо буланий був без уздечки. Сів на свого коня і поїхав до Трушкова. Коли побачив Маґду зажурився, бо гадав, що її відбив інший парубок. Коли вчув, що Циган вкрав не Маґду, а свиню, заздрість у парубка потахла. Трушків був такий щасливий, що буланого парубкови дарував.

Всіх інших парубків, що пустились були Цигана здоганяти, Трушків запросив на слідуючу неділю на музики.

— Кождий з вас може прийти зі своїми сестрами і зі своєю дівчиною. Як з дівчиною, не власною сестрою, то, очивидно, тільки кождий з одною. Як хто має гідного товариша, то й з ним може прийти.

На тих музиках найбільше потерпіли безроги Трушкова. Він знав, що до нього збіжиться ціле село, отже зарізав аж три.

Весело було в неділю у Трушкова. Лиш всі дивувалися, що Маґда, хоч була весела, то таки не така, як то все раньше бувало на всіх музиках. В сю неділю була якась статочніша, як звичайно. Зате Остап був багато веселіший, як бував звичайно. Він що хвилі співав і інші парубки співали циганську пісню: „Моє волосся росте".

На другий день смерком по роботі Маґда сиділа на лавці під хатою. Надійшов Остап і присівся до неї. Думав, думав і каже:

— Я хіба вашу хату вже покину і піду до себе ґаздувати.

— А то чому?! — дівчина спитала, глянувши допитливо в його очи і паленіючи.

— Бо у вас в зимі буде голод. Не буде свинини! Одну свиню зїли Цигани. Аж три свині зїла вчера громада. Ви самі не будете мати що їсти, отже я не хочу підїдати вас.

— На твоїм господарстві багато тих безрог? Та у тебе ні хвоста нема. У тебе й курки, у тебе й собаки нема!

— Як у мене не буде що їсти, то я зачну любитися. Кажуть, що залюблені не годні багато їсти.

— Дівчина усміхнулася і не сказала нічого.

— Дівки кажуть, що я не поганий! — додав Остап.

Дівчина глянула на нього.

— Твій тато каже, що я добрий хлоп.

— Ну, ну! — сказала.

— А ти що думаєш? — спитав.

— Як я що думаю, то думаю, — відповіла.

Парубок присунувся ближче до неї. Вона не відсувалася, тільки знов спаленіла. Остап вискубував з кафтана нитки. Витягнувши одну довшу, спитав:

— Був би я добрий для тебе?

— Як би ти мав чорне волосся, — шепнула.

— Такого не маю. Моє волосся, як льон.

— Або як би ти мав темні очи.

— Таких не маю і не буду мати. Сині очи не потемніють.

— Як би ти мів їхати верхи, — сказала.

— Чиж я не був при драґонах? Коби тільки був добрий кінь!

— І як би ти тим конем не втік від мене!

— Хіба втечу з тобою! Зі свинею, ні!

Обі голови нахилилися до себе.

— А що скаже твій тато? — спитав.

— Мій тато щасливий, що мене не вхопив Циган. Ще й тепер потерпає, що він може ще раз прийти, сим разом вже по мене.

Обоє зараз пішли до Трушкова. Старий лиш заломив руки і крикнув:

— То на щож я порізав усі свині?! Тепер треба буде купити.

(Кінець).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОЛОДЬ! ДО ОБОРОНИ УКРАЇНИ!

В „Юкрейн Віклі", яке вийшло з сьогоднішнім числом „Свободи" є поміщений голос, надісланий до филаделфійської газети „Поблик Леджер" у справі голоду на Великій Україні.

В „Свободі" маємо теж багато матеріялу по анґлійськи, який дає нам образ тих страхіть, що їх переживає наш нарід під большевиками.

Тепер заходить питання: за що вмирають з голоду наші братя на Україні? Чи знає, що це московські червоні бандити забирають силою нашим братам і сестрам останній кусень хліба, щоби їх знищити голодом і приборкати їх змагання до відорвання України від Москви?

Я вірю, що наша молодь те все знає, а коли не знає, то обзнакомиться з тими подіями. І запротестує проти московського насильства в той спосіб, що подбає, щоби ті звірства дійшли до відома Американців. І треба, щоби всюди в американській пресі появилися голоси нашої тут родженої молоді, в яких вона повинна запротестувати проти визнання Совітів з боку Злучених Держав та навести причини, чому вона так поступає.

Отсе є пора, коли молодь може виказати свій запал і любов до України, коли може збудити оспалих і постояти за своє українське імя, за честь українського народу, за життя нації.

Теодор Свистун,
Филаделфія, Па.

—o—

МАНДРІВНА УКРАЇНСЬКА ОПЕРА В АМЕРИЦІ.

Українська пісня й український танець зробили для популяризації українства в Америці більше ніж політичні виступи. Це природне. Культурні цінности мають свою вартість без огляду на політичні симпатії чи антипатії, без огляду на расу чи мову.

Та це, ми подавали Американцям з української культури лиш частиною цеї культури. Якби обмежитись лиш до того, то образ нашої культури в очах Американців мусів би остатись однобічним та неповним. Ми познайомлювали Американців досі майже виключно з нашим фольклором, із сільською піснею і з сільським танцем. Щоправда, наша сільська пісня така гарна і наш танець враз з українським костюмом такі приємні для ока, як рідко котрий інший фольклор у світі. Але всетаки це лиш одна сторінка нашої культури. Це лиш етнографічне українство. Не зміняє річи, коли той етнографічний образ подається хочби в якій скінченій формі. Народна пісонька, хочби і як чудово відспівана, все остає лиш малою перлинкою, а не стає ще вищим твором музики, таким, як симфонія чи опера. Тому Американці виробляють собі дещо невірний образ української культури.

Бо ми не показуємо їм нічого нового. Навіть широкий український загал в Америці не знає властиво, що за скарби українська музика посідає в великих релігійних композиціях Бортнянського, в могучих кантатах Лисенка, в глибоко відчутих сольових творах Дениса Січинського або в в мельодійних і живописних операх і оперетах Гулака-Артемовського, Лисенка, Січинського, Аркаса і т. і. Поза Ню Йорком та часом Филаделфією і Шікагом, українська публика не мала нагоди чути які-небудь твори вищої української музичної творчости. Це не диво, коли зважити, що до їх виконання треба великих та добірних хорів, фахових оркестр та оперових артистів-співаків. А те все потягає за собою опріч великої праці, заходів і знання — ще й значні грошеві видатки та значне ризико втрати. Наш загал поза Ню Йорком, Филаделфією чи Шікагом привик до наших льокальних концертів чи вистав, на які вступ коштує кводра чи пів доляра. Зрозуміла річ, що такими вступами опери оплатити не можна. Вистава опери коштує не сотки долярів, або й півтора до двох тисяч. Велика орхестра, фахові хори, оперні артисти, відповідні декорації та костюми, дириґент, режисерія, оголошення, наєм театральних саль, перевіз цілого ансаблю та декорацій, сценічна прислуга ітд. все те коштує, тимбільше, що в виставі опер можна вживати лиш юнійних музикантів та юнійних обслугувачів. Опера це коштовне діло.

Тому оперу оплачує звичайно держава, а давніше робили це монархи, цісарі та королі. Відси то походять назви „Імператорська Опера", „Королівська Опера", „Національна Опера" чи державна опера. В Америці опери є удержувані товариствами, зложеними з міліонерів, ось як Метрополітен Опера в Ню Йорку або Шікаго-Сивик-Опера в Шікаго. У нас-же не було ні своїх монархів чи мілонерів, ні своєї держави, отже не було кому оплачувати опери. Та це ще не значить, що ми не в силі її поставити.

Приклад Італійців та Росіян в Америці доказує, що при відповідній праці і при помочі загалу можна побороти фінансові труднощі і поставити оперу. Зрештою у нас доказав цього п. Дмитро Чутро, вивівши тому кілька місяців оперу „Мазепа" в Ню Йорку і Филаделфії, а передтим ще „Запорожець за Дунаєм" у Филаделфії. Згадуємо тут ті три вистави, бо вони стояли на рівні справжніх оперових вистав — з відповідними оркестрами, хорами, оперовими артистами, декораціями і т. д., хоч і деякі інші вистави осягали значну артистичну висоту. Та все те лиш відорвані проби і на них покищо скінчилось. Великі труднощі і кошти відстрашують хочби які одушевлених управителів чи продуцентів. Та треба сказати, що вистави українських опер з правила оплачувались та не приносили недоборів. Навпаки, деякі з них принесли гарний (і заслужений) дохід тим, хто їх уладжував.

Тому треба надіятися, що найновіший намір деяких рухливих одиниць поставити мандрівну українську оперу в Америці увінчається успіхом. Як нашим читачам вже відомо з новинки, поміщеної нашою газетою, знайшлися розумуючі оперове діло люди, котрі заходять коло створення мандрівної оперової трупи, яка давалаби українську оперу відповідно до найновіших вимог. Ця трупа буде мати свій хор зі самих фахових співаків, свою орхестру з дібраних оперових, юнійних музикантів, свої декорації кисти знаменитих сценічних малярів, буде включати звісних оперових співаків-артистів і т. д. Одним словом, буде це свій власний і добірний ансамбль. Імя диріґента, нашого земляка Харківця, п. Павла Углицького, бувшого професора орхестральної композиції в Імператорській Консерваторії у Петербурзі, є запорукою, що музичне виведення опер буде стояти на відповідній висоті. Вистави будуть давати лиш у великих американських театрах, з наміром приняти не лиш український, але і американську публику.

Одначе успіх цього прегарного діла залежати буде від попертя нашого загалу. Наш патріотичний загал попер свого часу горячо виступи Українського Національного Хору Кошиця, опісля масові танкові продукції Авраменка. Цей загал певно з одушевленням попре й повитає українську оперу та поможе показати її Американцям в усій красі. Наш загал може зробити це не лиш закуплюванням тикетів та виповненням саль, але також основуванням місцевих комітетів, які попиралиб це похвальне діло серед своїх, а також популяризувалиб його серед Американців.

Як нас інформують, на початок Українська Опера обіде східні стейти і середущі аж по Пітсбург й Шікаго, даючи вистави в головніших центрах української імміґрації. Опісля відвідає й обіде вона Канаду а дальше і далекі Вести. Можливо, що поїде і до Мексика та на Кубу. Це буде залежати від її фінансового поводження. Є в пляні поставити ті оперові штуки, що досі вже в Америці були ставлені, як „Запорожець за Дунаєм", „Катерина" Аркаса, „Мазепа" Чайковського, а дальше цілком нові (для Америки) опери, як „Різдвяна ніч" і „Тарас Бульба" Лисенка, „Роксоляна" Січинського, „Еней у пеклі" Лопатинського і т. д. Як бачимо, плян є широко закроєний та на поважну скалю.

До діла взялися люди з досвідом і вмілістю вивести українську оперу на славу українському імени. Все вже приготовлене: хори, орхестра, артисти, декорації і т. д. Треба лиш теплого попертя з боку нашого загалу.

Щасть Боже доброму ділу!

Любитель української опери.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЛОРЕЙН, О. Від 50 повідомляє, що товариський мітінґ відбудеться в неділю, 15-го жовтня о год. 1-шій пополудни, в гали де звичайно. Проситься членів прийти на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Кождий член мусить платити вкладки на мітінґу, бо розмет мусить бути висланий перед 28. кождого місяця до головної канцелярії. Отож проситься членів, щоби не відкладали, бо як буде котрий член суспендований, то щоби ненарікав на уряд. — М. Шемичик, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОЛОСИ В СПРАВІ У. Н. СОЮЗА.

„ЦЕРКОВЩИНА" У ВІДДІЛАХ.

„Церковщина" у відділах У. Н. Союза — це жива справа. Не скажу, що вона є по всіх наших відділах, але є цілком певно в багатьох. І вона шкодить У. Н. Союзові, відділам і членству. Противится „церковщині" не значить бути ворогом церкви. Це є тільки против проти релігійної нетерпимости, бо вона нічого доброго нам не приносить. Це є против проти того, щоби церковними спорами розбивати наш арід на ворогуючі з собою групи. Це є протест проти того, щоби по малих громадах (а в одній з них я був недавно) були аж по 4 українські церкви, коли нема защо й одної церкви вдержати. Саме в таких громадах втягають Союзові відділи і Союзовців до церковного боротьби. Я сам був там на мітінґу Союзового відділу, на якім роздавано летючки, в яких захвалювано одну церкву. Мало що не прийшло до бійки через ту летючку. І не хочу наводити провокуючих арґументів, яких уживали одні Союзовці, щоби перетягнути інших до своєї церкви.

Отже не закриваймо правди. Ось така „церковщина" водиться між нами. І її треба зліквідувати. Мої родичі були католиками, виховали мене в католицькій вірі і я є католиком. Можливо, що коли би я був вихований в магометанській вірі, то був би остався вірним Магометови і був би бажав хоч раз у життю відбути паломництво до Мекки, як бажав би я тепер бути в Римі. Не знаю, як би було. Наразі мені добре з католицькою вірою і я її люблю і шаную. Але це вважаю нікого зрадником, ні гіршим від себе, коли хто є іншої віри.

І тому не думаю, що нам треба на Союзових мітінґах накидуватися один на другого за релігійні переконання. Ні не треба нам на них порушувати релігійні справи. До Союзових мітінґів належать ті справи, які приписує наш статут. Можемо на них говорити про народні справи і Союзові. А треба уникати всього, що може викликати непорозуміння під оглядом релігійним. Щодо того то і я дістав добру науку в Америці. Ось вона:

Як я прибув до Америки, то працював в одній фабриці разом зі Жидом. В тім переділі робило нас коло 50 робітників. Раз хотів я собі здорово закпити з Жида, так, як це робилося нераз у старім краю.

Я привязав собі деревяний ковбок до чола, обвинув собі руки шнурами, обернувся до стіни і почав вівкати, наслідуючи наших краєвих Жидів, коли моляться. Італійці й інші робітники, котрі зі мною працювали, реготалися і прямо заходилися від сміху. Я був гордий, що втяв таку штуку. А Жид аж почервонів. Та нараз він положився хрестом на підлогу і почав вставати і бити поклони та хреститися і нібито цілувати землю.

Признаюся, що я ще в життю не зазнав ніколи такого встиду як тоді. Перепросив я тоді Жида й подякував йому за науку, з якої я багато навчився. І від того часу живу я з тим Жидом у найбільшій приязни.

Оте стоїть мені перед очима, коли прислухуюся нераз, як наші Союзові діди других зневажають з приводу їх церковної приналежности.

Володимир Сеґінь,
Филаделфія, Па.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. С., Филаделфія, Па. — Передруки можна робити і друкувати тільки за дозволом автора, згідно тої американської газети, в якій вірш був друкований.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 24. серпня помер мій муж, бл. п. **Семен Лев**, член 45 відділу У. Н. Союза і бувший стрілець Української Армії та член Української Стрілецької Громади.

В тім сумнім випадку прийшли з потіхою наші чесні Союзовці та Стрільці, знайомі й приятелі, які облегчили мені біль. Щиро дякую о. канцлерови Ал. Пикови за прощальне слово в церкві, а д-рови В. Ґаланови за слово на цвинтарі. Дякую теж щиро Стрільцям і Союзовцям, членам 45 відділу і відділовим урядникам за щиру опіку. Як теж щиро дякую головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення посмертного.

Анна Лев.

ЖАРТИ.

Від кого залежить добра слава.

Якась пані спитала жартівливого князя Де Лінь підчас віденського конґресу, від кого залежить добра слава. На це князь із усміхом відповів:

— Майже все від тих людей, що її не мають.

—o—

Усмирювач звірів у цирку: — Прошу, пані й панове! Ось моя товаришка держить в устах кістку цукру, який візьме в неї лев. Даю кожному з присутніх тут тисячу долярів, хто відважиться зробити те саме.

Голос із галерії: — Добре! Та візьміть лише на хвилину того льва!

—o—

Лікарство.

Аптикар: Чи лікарство проти солітера має бути для дорослого?

Гість: Відкиляж я можу знати, чи то молодий чи старий солітер?!

—o—

На літниці.

— Стріха в вашій хаті дірава! Дощ струєю ллється до хати! Як довго ще маю терпіти це? — кричить схвильований літник.

— Не знаю, пане! Я не є метерольоґ! — відповідає господар.

—o—

Хто тягне.

— Не тягни кота за хвіст, ти драбе!

— То не я, тето, тягну його! Я лише держу його за хвіст, а він сам тягне!

—o—

— Юрку, чи ти все приготовив на моє викрадення?

— Все, дорогенька. Літаком відлетимо до Північної Америки, в Ріо де Жанейро візьмемо шлюб, із Шербурга проситимемо родичів, щоби нам простили, а з Парижа зателеграфуємо по гроші!

—o—

По шлюбі.

Він: Щодо мене, Ірцю, найбільше притягало мене до тебе, це, що ти як нареченому не позволяла на ніяку сміливість.

Вона: Я теж зараз сказала мамці: Тепер спробую того способу, ну... й помогло.

—o—

Редактор (вкидає непригожі рукописі до коша): Боже, скільки я вже за мого життя навикидався рукописів. Колиб я так був у старинних часах редактором у Вавилоні, де писали на цеглах, я міг би вже був із тих рукописів побудувати собі гарну каменицю.

—o—

Клопіт.

Ще не старий чоловік тримає телеграму в руках і голосно роздумує: А то я в клопоті! Телеграфує мені донька, що до неї прийшло велике щастя, але не подала, чи то хлопець чи дівчина, і я тепер не знаю, чи я дідуньо, чи бабуня...

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Коcовського, (13 осіб) .... 30 ц.

СОТНИКІВНА, пєса в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна", перероблена для сцени Олексою Скалозубом, (15 осіб) .... 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів Гетьмана Мазепи (8 осіб) .... 35 ц.

ДАНИЛО ЧАРІВНИК, або Врятоване Супружжа, комедія на 4 дії зі співами (5 осіб) .... 25 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, траґекомедія на 4 дії зі співами (6 осіб) .... 25 ц.

ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького (8 осіб) .... 15 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко (10 осіб) .... 35 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, И. Ярославич, 6. жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) .... 30 ц.

ВЕРТЕП, пєса на три дії, М. Підгірянка .... 25 ц.

ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5) .... 15 ц.

НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16) .... 35 ц.

СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб) .... 25 ц.

Замовлення слати до:

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

М. Костишин.

ЛЮДИ, ЛЮДИ! — ПЕКЛО ВСЮДИ!

Люди, люди! — Пекло всюди:
Заздрість, злоба, сварка, гнів,
Самолюбство і ненависть,
Брат би брата живцем зїв.

Де повернеш, де поглянеш,
Куди тільки не підеш,
Ти, на жаль, на сміх, на диво,
Ніде згоди не знайдеш.

Народилось ґруп без міри,
Чи то з нужди, чи з біди;
Лиш сваряться та жеруться,
Як на ярмарку жиди.

Кождий кричить, вередує,
В глупоті підносить месть,
Мов собака накидаєсь,
Відбирає людям честь.

Чиж то з роду в нашій вдачі
Вкорінилось теє зло?
За марниці — гнів та сварка,
Щоб воно там не було.

Люди! люди! Як ми всюди
Пятнуватись так будем,
То поваги між чужими,
Ані в себе не знайдем.

Наша праця помарніє,
Як все буде в нас непад;
Віз, що тягнем у незгоді,
Він покотиться назад.

Не гаразд нам тоді буде,
Як понизимо себе...
Геть партійність! Геть роздори!
Тоді сила в нас буде.

Кождий з нами почислиться.
Світ, як інших, оцінить,
Труд наш марно не пропаде,
Лиш неволю побідить.

Нуже, браття, всі до праці,
Понехаймо кляте зло.
Вперед сміло йдім до ціли,
Щоб невдач в нас не було.

Бо, зло, браття, то далеко
Нас шляхом не поведе...
Встрягнем в багні аж по вуха
Тай ще сором нам буде.

Вороги будуть радіти,
Що між нами знов нелад —
Загарбають наше жниво,
Більш не звернуть нам назад.

Тож до праці! Кріпім сили!
Берім приклад від людей,
Щоб чужі не дорікали,
Що в нас розум молодий.

Хай зростає в нас повага,
Єдність нас згуртує всіх,
Знов заграє кров козацька
І лицарський гордий сміх.

КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ „ОДВУ" НЮ ЙОРКУ І АСТОРІЇ

:—:—:—:—: повідомляє :—:—:—:—:

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ТОВАРИСТВА, ПАРОХІЇ, СІЧИ І ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ, ЩО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1933

О ГОДИНІ 7:30 ВЕЧЕРОМ

:—:—:—:—: відбудеться :—:—:—:—:

ЖАЛІБНИЙ КОНЦЕРТ -- СВЯТО ГЕРОЇВ

З РЯДІВ -- УВО. І ОУН.

В STUYVESANT HIGH SCHOOL AUDITORIUM,

345 EAST 15th STREET, NEW YORK CITY.

Проситься вище згаданих організацій здержатись від гучних забав і танців в цей день. Програму концертову виконають: **Хор Бандурист** під управою п. Проф. **Палажія. Смичкова і Мандолінова орхестра** п. Проф. **М. О. Гайворонського.** Сольові співи: пані **М. Ґребінецька,** п. **П. Ординський,** і п. **Г. Павловський. — Скрипкове сольо: панна Кузів. —** Реферат виголосить головний орґанізатор "ОДВУ" **Т. Свистун.** — Пяніст п. **Стембер.**

ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

Комітет ОДВУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Протестаційне віче.

В неділю, дня 8 жовтня, відбулось в Бруклині протестаційне віче в справі винищування голодом населення України московськими большевиками.

Простора саля Есемблі Гол заповнена була вічевиками, котрі з великою увагою прислухувались промовам бесідників.

Порядок і спокій на вічу були взірцеві. Отим своїм захованням бруклинські Українці показали, що справа, про яку вони мали ухвалити своє рішення, була їм дорога й важна. Та було би порадне, щоби набудуче публика приходила на такі віча на час. Жиємо в культурній Америці, де точність є завжди на першім місці. Час уже позбутися нам тої привички, що, мовляв, хай там зачинають без мене.

Треба приняти ту засаду, що як нас десь на час не буде, там справа не вдасться. Пора вже зрозуміти, що годинники є на це, щоби ними час міряти і того часу точно придержуватись.

Віче відкрив і провадив його гром. Ю. Павчак, секретарювали гр. П. Маліцький і Д. Сенюта. Першим бесідником був д-р С. Демидчук, котрий в своїй палкій промові навів описи чужинців, котрі були наочними свідками тих страждань, які переносить український нарід на Великій Україні, що стогне під обухом московськких чекістів.

Другим бесідником був адвокат С. Шумейко. Він говорив по українськи до старших, а по англійськи до молоді, взиваючи ту останню, щоби піддержувала ідеали батьків. Його промова зробила на вічевиків дуже додатне вражіння,

Програмову промову виголосив д-р Лука Мишуга, передаючи цілу історію поневолення України. Бесідник доказав фактами, що червоні московські тирани поступають з Україною таксамо як поступав з нею царат, коли її нищив політично й економічно.

На підставі большевицької статистики доказав він, як червоні царі визискують Україну, вивозячи з неї ріжні сирівці за дармо.

По скінченню промов присутні зложили на руки президії жертву жертвам. червоних катів в сумі $73.95.

Потім гр. С. Шумейко перечитав резолюції, котрі були приняті всіми присутними через повстання.

Секретарі.

—о—

КРОМПТОН, Р. АЙ.

В справі голоду на Великій Україні.

В неділю, дня 8 жовтня, відбулися збори Українського Молодечого Товариства Танцюристів в Кромптон, Р. Ай. Збори мали політичний характер. Обговорювано положення українського народу під займанщинами, а зокрема голод на Великій Україні та справу несення помочі Гуцульщині.

По дискусії ухвалено домагатися від української політичної орґанізації стейту Род Айленд негайного скликання протестаційного віча до Провіденс, щоби запротестувати проти нового наступу червоної Москви на Україну.

На голодуючих Гуцулів зібрано на зборах $11.40. Збіркою занялись о. Королишин, Іванка Семчук і Катерина Бойко.

В. Федорович.

БІЙКА ПРАВОСЛАВНИХ З УНІЯТАМИ.

Дня 19. серпня верталася з відпусту з Ужгороду чинадіівська процесія через Ракошин коло Мукачева. Коло православної церкви стояв гурток православних. Як процесія переходила попри гурток, православні напали на процесію й побили прочан. Є більше легко і кілька тяжко ранених. Православні обурилися тому, що процесія коло їх церкви не спинилася й не молилася.

ЖЕРТВА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РЕЖІМУ.

В загальному шпиталі у Львові помер Іван Дацко, втікач з радянської України, свідомий український громадянин, впавши жертвою жахливих злиднів під большевицьким режімом. Наслідком харчевої скрути набавився там важкої шлункової недуги і мусів у Львові піддатись операції, яка скінчилася для нього траґічно. З признанням слід зазначити, що долею нещасного втікача занялася була Народня Орґанізація Українців м. Львова, зокрема пані Дорошенкова.

— Я, Марійко, написав як ти хотіла, до того Підлиняка. Я написав йому, щоби не вязався та прийшов у звичайному одязі, в якому працює що дня.

— Алеж, таточку, таж він є, вчителем плавання!

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(69)

З нагоди небувалої ще для хвостатих перемоги Омат улаштував великий бенкет. На той бенкет запрошено й Джар-Дона, як того, котрий найбільше причинився до перемоги. Всі вояки були певні, що Джар-Дон їм поміг багато й що лише завдяки тій допомозі вони здобули таку блискучу перемогу. По бенкеті Омат кликав до себе одного по одному полонених та розпитував їх про Тарзана. Всі вони говорили одно: що він був схоплений в Алюрі й утік звідти.

Один з полонених був у храмі, коли Тарзан називав себе сином бога й коли жрець наказав його схопити. Він бачив, як Тарзан схопив одного жерця й ним майже вбив старшого жерця, а потім утік геть з храму. Ніхто його не міг знайти після того й ніхто його не бачив більше. Омат рішив, що Тарзан знаходиться в Алюрі й тому треба його там відшукати. Виряжати велику виправу годі було, бо тоді треба би було воювати з Гонами.

Омат рішив використати на це Джар-Дона. Обдумавши добре плян, він покликав до себе Джар-Дона. Забрав його геть зі свого селища й подався з ним через ліс на великі узгіря. Там він показав рукою на долину й сказав: „Ото місто Алюр! Там знаходиться Тарзан!" Джар-Дон зрозумів з жесту Омата й зі слова Тарзан, що той, кого він шукає, знаходиться там. Він також знав, що там його не приймуть так приязно, як отсі хтостаті, приятелі Тарзана.

Після того, як Тарзан утік з храму, він хотів заховатися в місті. Він знав, що втекти незаміченим тепер, коли всі його шукають, годі, а треба трохи пересидіти десь у сховку. Тарзан пригадав собі той підземний хід, який вів до забороненого саду і яким він вертався звідти. Тому Тарзан подався до того тунелю. Там він старанно шукав у ріжних закрутах виходу до забороненого саду. Сподівався, що тут його ніхто не знайде, та помилився.